

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG.

Megjelen minden szerdán és szombaton este
Részleteket vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Wekerle-tér 504.

Felelős szerkesztő:
Dr. Buza Barna.

Szerkesztőtárs:
Rosner Imre

Elfizetési ár: egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 10 fillér
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál, Wekerle-tér 502
Hírfelvételeket a legutányabbban árban közölünk.

Az istenadta nép.

I.
Tócsyva, nov. 27.

Keserű igazságokat mondott el a mult heti számban *Várkony* Sándor a magyar népről Keserű és kétségbeejtő igazságokat.

Mind igaz, amit elmondott, sőt csak csekély részét mondta el az igazságnak. Igaz, hogy a nép, mint társadalmi, mint politikai, mint erkölcsi tényező, számba se jön. Igaz, hogy csak öntudatlan tömeg, amelyet oda visz a hatalom, ahová akar. Igaz, hogy gondolata, elve, hite, meggyőződése nincs. Igaz, hogy már a hazaszeretetet is csak halavány ösztön képeiben él benne, s csak a tengeren túl támad fel, hogy elhagyott hazájába visszatérésre bírja.

Igaz mindez, sőt sokkal több ennél. A mi népünkben kiveszett az erkölcsi tartalom, kipusztult a becsületérzés, alkoholizmusba erkölcsi öntudatlanságba merülve csaknem állati életet él.

Legvisszatérőbben nyilatkozik meg ez a rettenetes erkölcsi süllyedés a választásoknál. Hazáruul, elvrül, meggyőződésről nincs ott szó. Egy a kérdés: ki fizet többet?

Elmentünk egy faluba, s puhatolózni kezdtünk, hogy milyen a nép hangulata. Azt felelték a polgártársak: Tessék N. N. gazdával beszélni, mert mind összeálltunk, s ötöt biztuk meg, hogy egyezkedjék a jelölt urakkal.

S a legrettenesebb, hogy már nem is érzik a gyalázatosságát annak, amit tesznek. Látszik rajtuk, hogy ők ezt a legtermeszetesebb, a legrandisebb, a leghalkusabb dolognak tartják, s mikor a lelküket adják el, azt annyiba veszik, s ép úgy nem szégyelik, mint ha a lovukat vagy a termésüket adnák el.

És ez nem sporadikus jelenség, — igen kevés kivétellel mindenütt így van.

Mikor láttam ezt a szemérmetlen áruba bocsátását a hazának, a léleknek, mikor láttam, hogy vitték szavazni a részeg embereket, tizet is felpakolva egy székre, mint ahogy a marhákat a vágóhidra viszik, — bizony elfogta a lelkemet valami keserű gyűlölet ez iránt a züllött tömeg iránt, s ökölbe szoritott kézzel imádkoztam a Petőfi átkát:

Isten, küldd e helóta népre
Földed legszörnyűbb zsarnokait.
Hadd kapjon érdemi díjába
Kézére bilincset, nyakára
Jármót, háttára kancsuksú!

De nem soká tartott a nép-gyűlöletem. Nyugodtan meggon-

dolva s megfigyelve a dolgot beláttam, hogy a nép kétségbeejtő állapotának a nép legkisebb mértékben sem oka. Ő nem tehet róla, hogy ilyen lett, valamint a márvány se tehet arról, ha egy kontár undok torzalakat farag belőle műremek helyett.

Tényleg annyira korrumpálva van már a magyar nép, hogy ha a muszka cárnak ma eszébe jutna egy pár millió rubelt áldozni arra, hogy muszkabarát magyar parlamentet választasson össze, hát sikerülne neki.

De nem a nép az oka. A nép alapjában, östermészetében jó, becsületes, hazaszerető. Jó akarattal, tisztességes szándékkal a világ első nemzetét lehetni nevelni a magyar népből. Hogy első helyett az utolsó közt van, azoknak büne, akiknek a sors gonosz szezelnye a kezükbe adta ennek a népnek a vezetését, s akik a kezükbe adott hatalommal roszhiszeműleg visszaéltek idegen érdekek javára

Ha majd a történelem ítéletet fog mondani a magyar népnek a XIX. század végén bekövetkezett erkölcsi romlása felett, — vádlottakul *Tisza Kálmán*t s az őlelketlen korteshadát fogja ítélszéke elé idézni. Ezeknek a fejére fog szállani a nemzet pusztulásának átká.

Tisza Kálmán. Szapáry Gyula. Bánffy Dezső. — ezek voltak a vezetési emberek az irtó hadjáratnak, amely a magyar nép lelke, lelkiismerete erkölse ellen 25 évig folyt Magyarországon. Hogy a katonái kik voltak, tudja jól mindenki.

Irtózatost helyzet ez! Tulajdonképen kénytelen minden magyar kormány folytatni s terjeszteni a korrupciót Mert a mi egész alkotmányosságunk, népképviselőtünk csak addig tart, míg a népet képviselő parlament megszavazza az Ausztriával való közöséget, a rabszolgaságot. Mihelyt ezt leszavaznák, azon módon szétkergetnek a parlamentet, s kezdődne az új abszolútizmus

A magyar nép pedig ellensége az osztrák szövetségnek, mert tudja, hogy négyszáz év minden baja ebből fakad. S így nem lehet másképp többséget összehozni a község számára, mint erőszakkal és vesztegetéssel. S ez a szörnyű kényszerhelyzet megvan, és meglesz minden magyar kormányra nézve. S bizonyos, hogy *Széll* előtt se lesz más választás, mint korrumpálni tovább az országot, vagy megbukni.

Igy tette a kiegyezés által teremtetett kényszerállapot elkerülhetetlenné a magyar nép korrumpálását, demoralizálását, erkölcsi romlását. A mai szomorú helyzet nagy részben a kiegyezés gonosz gyümölcse, a kiegyezés erőszakos védőinek munkája.

Buza Barna.

Kérelem.

Avármegye becsülete nevében tisztelettel kérjük az újhelyi Kossuth szobor bizottságot, tudassa a közönséggel, hogy él-e még? és ha él, hán mit csinál?

Nyílt levél

Meczer Béla urhoz, mint Sátoralajhely város pénzügyi bizottsága elnökéhez.

Sátoralajhely, nov. 28.

Nagyságos ur!

A f. hó 23-iki városi közgyűlésben szervezkedési szabályrendeletünk 39. §-ának a tisztviselői fizetések emelése érdekében történt módosításakor a fizetésemelések legmelegebb szószólója Nagyságod volt, ki mint a p. ü. bizottság elnöke kötelezte érezte magát kifejtetni azon érveket, melyek a bizottságot és éln Nagyságodat a módosítás proponálására bírták.

Mellőzve minden más várossal való összehasonlítást, Ngod kijelenté, hogy ebben két szempont vezetett: 1. bírja-e a város a teheremelkedést? 2. megérdemlik-e a tisztviselők a fizetésemelést?

Mi mellőzzük most a 2-ik szempont fejtegetését, mert úgy vagyunk meggyőződve, hogy ha az első kérdésre igenlő feleletet nem adhatunk, hasztalan minden érdem, — a hol nincs, ott a császár is elvesztette a jogát.

Az első kérdés fejtegetésénél körülbelül így méltóztatott szólni: "Én a város átszervezkedése idején, mint egészen új újhelyi lakos, a mozgalomtól távol állottam. Csakis a rendezett tanács működése óta foglalkozom a város ügyeivel. S annyit tudok, hogy míg azelőtt 42—50% volt a községi adó, most ime leszállott 30 %-ra. A fizetés emelések tehát új terhet nem képeznek és a város a magasabb fokú adminisztráció előnyeire minden teheremelkedés nélkül jutott. Miért né teljesítenők tehát a tisztikar iránti gondoskodás kötelességét?"

Miután mi Nagyságodat azon kevesek közé sorozzuk, kiknek jóhízségükért kétségbe nem vonjuk és miután Ngod sokkal jobb gazda, sokkal jobb barátja a teherviselő népnek, semhogy felté-

telezhetnők, hogy a kellő adatokat ismerve, a számok logikáját halomra dönte, pusztán a pártkörtelék kedvéért egy balhít meg erősítését előmozdítaná:

indítatta érezük magunkat Nagyságodat legjobb meggyőződésünk szerint felvilágosítani.

Sajnáljuk, hogy Ngodat megcáfoltunk kell, de hiszen Ngod jelleme nem zárkózik el az igazság megismerése elől.

S hogy az igazságot a nyilvánosság előtt igyekszünk felderíteni és megállapítani: az a dolog és helyzet természetében fekszük. Térjünk a dologra!

Mikor visel valamely város lakossága kisebb adóterhet? akkor, ha az adópercent leszáll? vagy ha az adó évi mennyisége kisebb? *Kétségtelen, hogy csak akkor, ha az adó összege csökken!*

S miből áll rend. tan. városunk községi adóterhe: kizárólag a direkt állami adó után kivettelt direkt pótdadóból? Nem, mert a rend. tanácsu város az indirekt állami adók után is szed pótdadót, aminek a nagyközönségnek joga nem volt.

Ha tehát összehasonlítást teszünk, akkor a most létező adóterhnek terhét kell komparálni az előbb létezett adóterhével. S akkor mit látnunk? Azt, hogy a költségvetések szerint 1897-ben (a nagyközönség idején) volt adómentes házak pótdadója

adója	5405	frt
Egyéb községi pótdadója	37173	frt
Összesen:	42578	frt

1898-ban (a nagyközönség idején) volt adóm. házak pótdadója

adója	5884	frt
Egyéb községi pótdadója	32030	frt
Összesen:	37914	frt

1901-re (a rendezett tanácsnál) van adómentes házak pótdadója

adója	7069	frt
Egyéb közs. dir. pótdadója	24784	frt
Fogyaszt pótdadók	17000	frt
Összesen:	48853	frt

Kisebb lett-e tehát a községi adóterh? Nem, sőt jelentékenyen nagyobb. S szociális, meg közigazgatási szempontból helyes-e egyes adókat fogyasztási adókkal pótolni? Sem nem helyes, sem nem igazságos.

De azt hisszük, hogy költségvetések közt is kell összehasonlítást tenni. Meg kell vizsgálni, hogy a nagyközönség idején micsoda terhek fedezésére viselték a pótdadót? és minő terhek a mostaniak?

Igaz: 1897-ben 41 és 44 százalékos községi pótdadó volt, mely 42578 forintot tett ki. De ezen összegből leütni kell a Ronyvater kisaját. 10000 frt a színház átalakítására 10000 frt a villányvilágítás bevez. 1000 frt tal létesített alapokat és a betegápolási pótdadót, melyet az állam most külön hajtb be

2266 frt
Összesen: 23266 frt
s így az 1897. évi pótdadóból a mai községi adóterhehez csak 19312 frt volna komparálható.

De még ebből a kisebb összegből is feltétlen leütni kell az 1897. évben

Pedig még eddig semmivel se vagyunk biztosítva, hogy ez meg nem történik. Sőt ha a lehetőségeket mérlegeljük, valószínűbb, hogy úgy marad az olasz borvám, ahogy most van.

Abban a nyomorult helyzetben, a melyben Magyarország Ausztria mellett van, mindig Magyarországnak kell megfizetni azt az előnyt, amit Ausztria egy idegen államtól kap.

Azért, hogy Olaszország csekély vámat vetett az osztrák iparcikkekre, Magyarországnak kellett csaknem ingyen bebocsátani az olasz bort. — És mivel Ausztriának ezekre az előnyökre ezután is szüksége lesz, és mivel Olaszország azokat ezután se fogja ingyen adni, világos, hogy Magyarországnak ezután is olcsón fog kellenni bebocsátani az olasz bort.

Rettenetes a mi könnyelműségünk. Egész vagyónkat, mindenkiket bele fektetjük a szőlőtelepítésbe, mikor lehetünk rá készülvé, hogy két esztendő múlva a szőlőnk nem fog érnei őt garast. Mert az bizonyos, hogy ha az olasz borvámja további tíz esztendőre a mostani marad, akkor a mi szőlőnk óriási veszítenek az értékükből.

Hiszzen az is igaz, hogy más államban sértés volna még csak fel is tételezni a kormányról, hogy ilyen nem káros, de egyenesen gyilkos hatású intézkedésnek a további fenntartásába belegyeznek. De mi már hozzá szokhattunk, hogy a kormányaink mindig s mindenben azt az irányt kénytelenek követni, ami az országra károsabb. Mert a magyar miniszter a szó szoros értelmében is miniszter, vagyis: szolga. Magyarországnak minisztere, Bécsnek szolgálja.

S éppen ezért nekünk nem lett volna szabad hozzá se fognunk a szőlő ültetéshez; míg feltétlen kötelező ígéretet s garanciát nem kapunk a kormánytól, hogy az olasz borvámját erősen, legalább 40—50 forintra fel fogják emelni.

Most pedig önmagunk jövőnk, családunk iránt legelső és legfontosabb kötelességünk monstre-deputációval a kormány elé menni, s egyenesen megkérdezni, hogy fel fogják-e emelni az olasz borvámot, vagy nem?

És ha határozott, feltétlen, s minden kétséget kizáró ígéretet s biztosítást nem kapunk, akkor dobáljuk ki a szőlőinkből a tőkétet s vessük be krumpallival, mert akkor kár minden fillérért, amit a szőlőre költünk.

Mit mondott eddig még a Hegyalja ösztinte barátja, Darányi miniszter is? Hogy az olasz kereskedelmi szerződés kötésénél lehetőleg figyelembe fogja venni a magyar bortermelés érdekeit, hogy tanulmány tárgyává teszi az ügyet, s igyekezni fog kedvezően megoldani.

Szóval azokat az elkoptatott, haszontalan frázisokat, amiket elmondanak minden trafikért könyörgő özvegy asszonynak, s ami magyarul azt jelenti: hajj nekem békét, örülök, hogy lerázhattak a nyakamról!

Hát evvel még nem elégedhetünk. Mi nem ajándékért, segítségért könyörgünk. A kormánynak kötelessége az olasz borvámjának felemelése által a magyar bortermelést a pusztulástól megmeníteni, — olyan kötelessége, amit ha nem teljesít, vád alá kell helyezni. Nekünk jogguk van követelni, hogy ezt a kötelességet teljesítse, jogguk van követelni, hogy nyilatkozzék, fogja-e teljesíteni?

De addig tegyük ezt, míg nem késő. Mert ha egyszer megkötik újra a szerződést, beszélhetünk, jajgathatunk már akkor!

b. b.

* Az ideai hegyaljai szüret eredménye hiteles adatok szerint: Tokajban termett 5604 hl, Terezalon 2301, Bodrog-Keresztúron 79, O.-Liszkán 931, Tolcsván 2421, Erdő-Bényén 233, Bodrog-

Kisfaludon 273, Bodrog-Olaszin 85, Bodrog-Zsadányon 482, V.-Ujfalun 28. Tokajban eddig mintegy 1500 hl. adattott el.

Ipar és kereskedelem.

x Uj vicinális. Ha a jelek nem csalnak, Zemplénnegyének elsőszülötti vicinális a Sárospatak—Agárd között kialakítja a Bodrog-vasut leszen. E bodrogközi új vonal engedélyesét, Szerveczky Ödön és Meczner Gyula az érdekeltek közsegének és nagybírtokosok képviselőivel f. hó 22 én delután értekezletet tartottak Perbenyikben. Az előmunkálatoknak egy év leforgasa alatt kell bevégezödniök. A fejlődés útján haladó Sárospatak ez által is sokat fog nyerni városias jellegében.

x A felszámoló szegi gözmalom r. t. f. hó 25-én tartott közgyűlésében bemutatották és elfogadták a Miskolci malom-részvénytársasággal kötött eladási szerződést. A felszámolás eredménye kedvező. Amennyiben a részvényesek a befizetett alapítke teljes összegén felül osztalékot is kapni fognak.

x Házii ipar tanfolyam. A megyei gazdasági egyesület által a földmívelésügyi m. kir. minisztérium anyagi támogatásával rendezendő nagy- és kis-cigándi házi ipari tanfolyamok unneplyes megnyitasa f. évi december hó 2-án délelött fél-11 órákor lesz.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A Herz-féle félmillios hagyaték ügyében a líptószentmiklósi kir. járásbíróság már meghozta az átadó végzést, mely szerint a 435.865 kor. 05 fill. hagyatékot a végrendelet értelmében a líptószentmiklósi izraelita hitközségnek egyharmad részben, a Chevra-Kadischának pedig kétharmad részben átadják. Amennyiben

azonban a végrendelet értelmében a hagyatékból közérdekű alapítvány létesítendő, a hagyatékot képező értékpapírok és készpénz mindaddig bírói létben maradnak, a míg a Líptószentmiklóson felállítandó gimnasia ügyében a két egyesület a közoktatási minisztériummal végmegállapodásra jutnak. Az izr. hitközség és a Chevra-Kadischá (szent egylet) ugyanis az egész hagyatékot egy Líptószentmiklóson felállítandó államilag segélyezett gimnasiunak szánta. E két egyesület ez ügyben folyó hó 25-én rendkívüli közgyűlést tartott, amikor is elhatározták, hogy a régóta huzódó hagyaték eddig élvezetlen kamatai s tőkéei hováfordítások. E sokat hányatott hagyaték pere is befejeződött már, amennyiben az örökgyógyó elváltan élt nejét és rokonait az örökők kisebb-nagyobb összegekkel már is végkielégítették. A hagyaték melyet 5 évvel ezelőtt a hitközségi szolga az elhaltak alsónadrágjában bovarva talált, a következő értékpapirokból áll: 3 drb. agyenkint 2000 kor. 1 drb. 10000 kor. 171 drb. egyenkint 2000 kor. 12 drb. egyenkint 100 kor. 42 drb. egyenkint 200 kor.és 49 drb. egyenkint 100 kor. ért. regálékártalmitási kötvények, továbbá 34000 kor. értékű váltó és 565 kor. 05 fillér készpénz. Összesen 471.365 kor. 05 fillér váltókkal együtt.

A szakosztóség üzenete:

T. I. Spatak. Müller testvérek vegyszeti gyára Bpestén. Egy közrendőr. Nem lehet panasza. Huszonöt forint havi fizetésből akár minden este osztrigát vacsorálhat. B. Legyezhénye. Seh. Gálszécs. G. Tárzal. Hazafias búvdzletünket. A tiszteletpéldányt megindítoztuk.

Kiadótulajdonos: LANDESMANN MIKSA.

A magyar királyi államvasutak

Budapest—Lawoczne közt közlekedő vonatainak

MENETRENDJE.

Table with columns for Gy. v., Sz. v., Gy. v., Sz. v., Sz. v., ALLOMASOK, Sz. v., Gy. v., Sz. v., Sz. v., Sz. v., Gy. v. and rows for Budapest keleti pályaudvar, Miskolcz, Zsolca, Szerenes, Debreczen, Satoraljaihely, Mező-Laborez, Kassa, Ungvár, Nyiregyháza, Csap, Bátyu, Királyháza, M.-Sziget, Körösmező, M.-Sziget, Királyháza, Bátyu, Munkács, Szolyva-Hársfalva, Volócz, Lawoczne.